

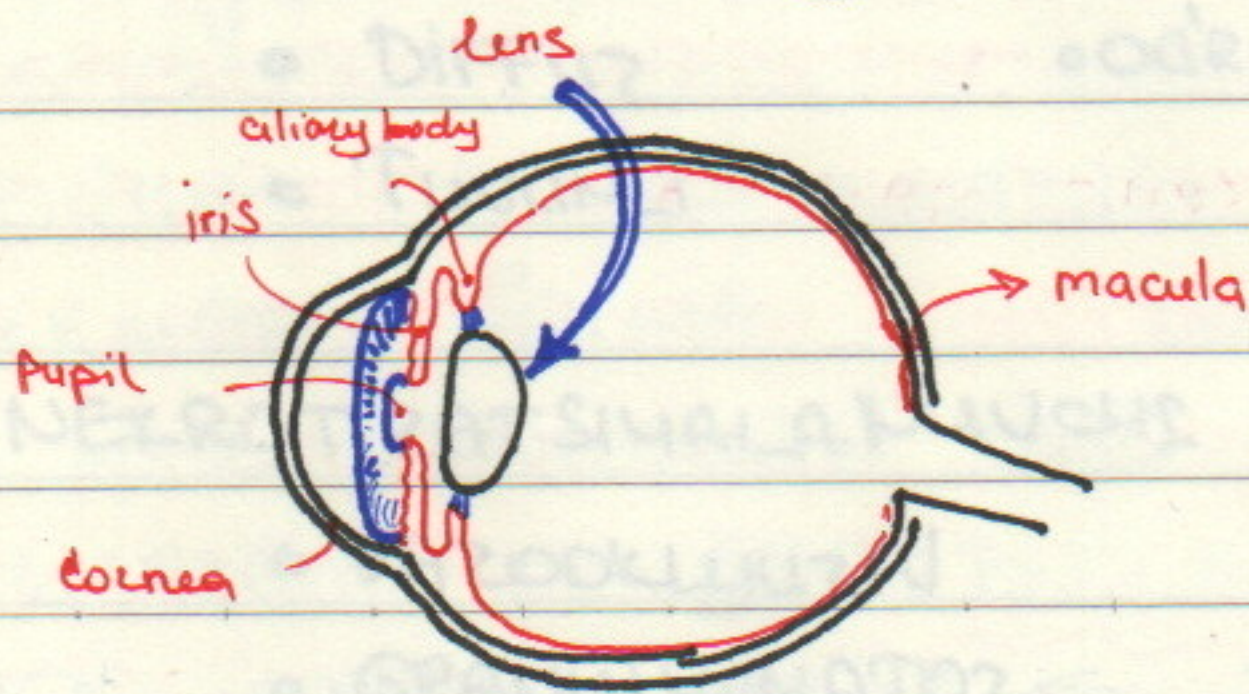
KATARAKTA

KATARAKTA = KÖZ GAVHARIDAGI HAR QANDAY XIRALASHUV

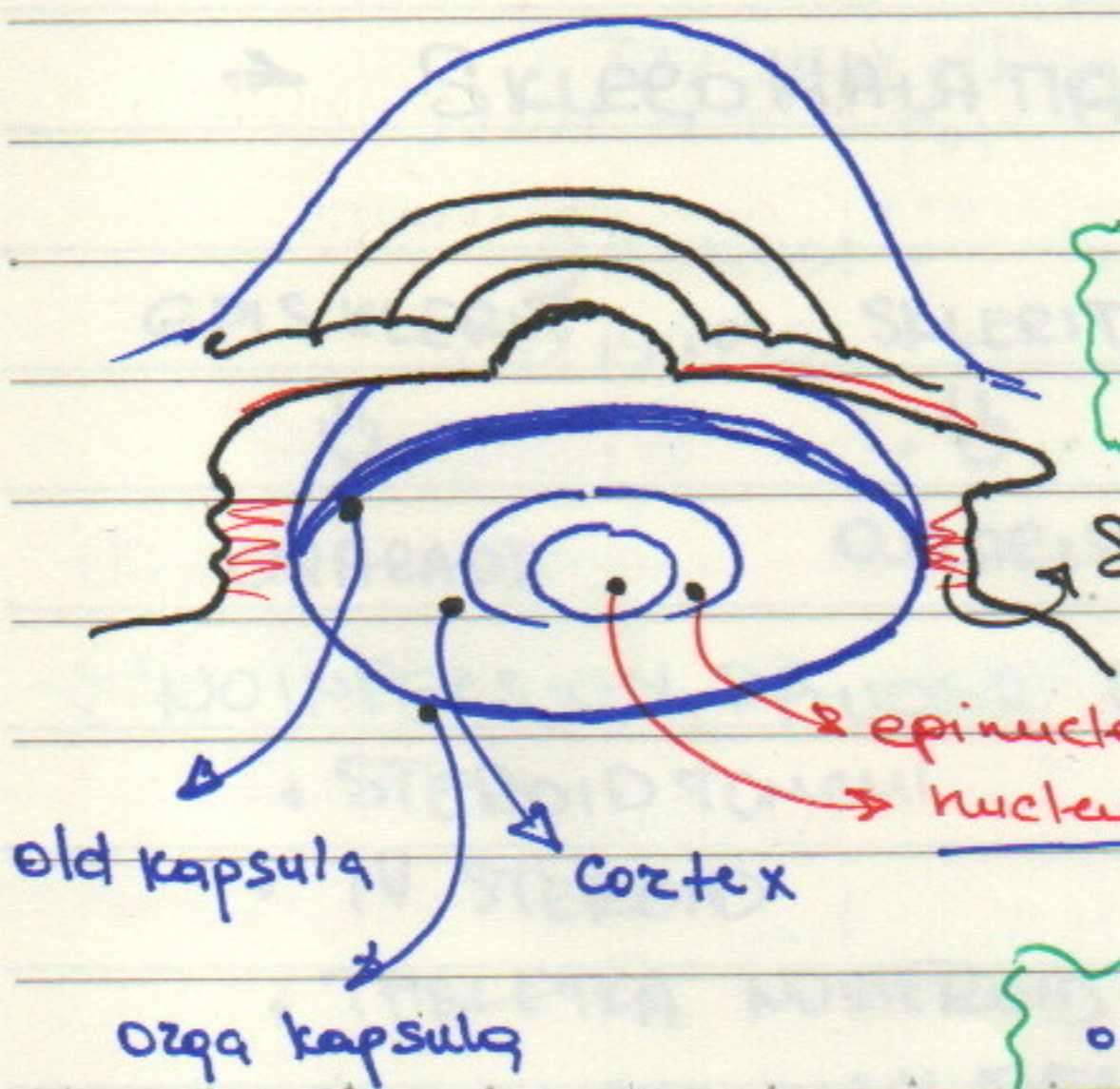
KÖZ GAVHARI ÖZÜ NIMA?

- RANGDOR Parda orti qismida joylashgan
- Shishasimon TANA old qismida joyl.
- Shaffof
- Bikonveks (2 tomonlama qabariq) bōlgan

Köz ichi organi.

ASOSIY VAZIFASI : • NURNI SINDIRIB BERISH
• MACULAGA TO'PLASH

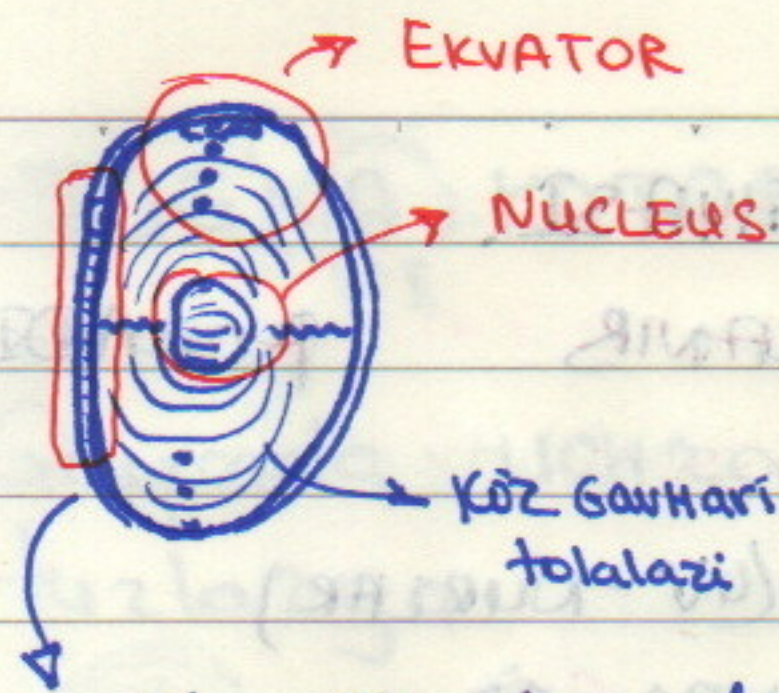

#

- o 90 mg
- o 3,5 mm - Qalnlkdq
- o $\varnothing$ 6,4 mm
- o chaqaloqlardq

• Sinn boylamlari bilan kēpriksimon tana ōsintalarigē yopishadi.

- o 255 mg
- o 5 mm - Qalmlk
- o 9-10 mm $\varnothing$
- o kattalardq

• old qismda 2 qavat epiteliy

• EKVATORGA yaqin joyda germinativ o'choq bor. Shu joydan epiteliy hujre rivojlanadi.

Vaqt o'tgan sari yadrolarini yo'qotib ichkari tomonga yonalib köz gavhar tolalarini hosil qiladi.

• GAVHAR FIZIOLOGIYASI •

KELAYOTGAN NURNI MAQULAGA JAMLAB BERISH.

KÖZNING REFRAKSION KUCHI 60 DP BÖLSA, GAVHAR — 20DP JAVOB BERADI.

KÖZ AKKOMODATSIYADA

• UZDURGA qaralsa → INGI CUKALASHADI

• YAQIN GA qaralsa → QALINLA SHADI

GAVHAR QABARIQLIGINI ÖZGARTIRA OLISH VESISIYATI.

AKKOMODATSIYA — KIPRIKSIMON TANANING

KONTRAKSIYA VA RELAKSATSIYASIGA BOG'LIQ.

• KATARAKTA EPIDEMIOLOGIYASI.

→ 40SH STGAN SARI RIVUJ LANIR

• QURYOSH KSP BULISHI (UV-NURLAR)

• OZUQLANISH YARSHI BOLMASUGI

• KÖRUKKA SABAB BÖLUVCHI KASALLARNING

39% KATARAKTA TASHKIL ETADA

• KATARAKTA KLASSIFIKATSIYASI •

ETIOLOGIK

MORFOLOGIK

TUG'IMA

ORTTIRILGAN

- BIRLANCHI

- IKKILANCHI:

• Post TRAVMATIK

• Yallig'lanish..

• Radiatsiyas

• Koz boshe, kas.

• Intoksitatsiyas

- cortical

- Polar

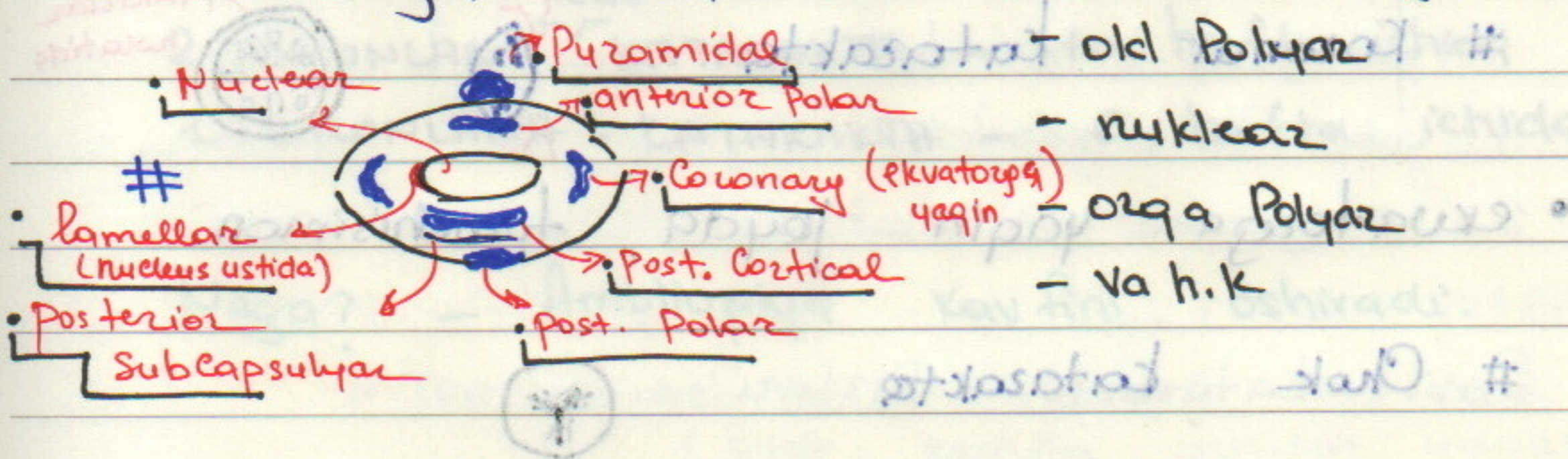
- old
- oq

- Sub-kapsular

- told
- oq

TUG'IMA KATARAKTA

Qaylarda uch rashiga qarab turli-xil tuzlarga bōlinadi: - Piramidal (Gavhar ustida)

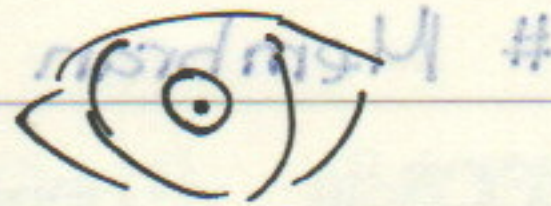

PIRAMIDAL KATARAKTA

o Oldingi polosda rivojlangan, oldinga qarab chiqib turgan katarakta

POSTERIOR POLAR KATARAKTA

o Gavharini orqa polosdagi yopishgan joyda.

o Embrional davrda → Gavhargā kōzuu

nerwi ustidan qon tomir kelgan bo'ladi.

arteroidal hylarida tug'ruq vaqtida,

tug'ruqqa yaqin bo'lgan vaqtda

quyib shaffoqlanib ketadi. Ayrim

holatlarda qon tomir yopishgan

joyda katarakta rivojlanishi m.h.

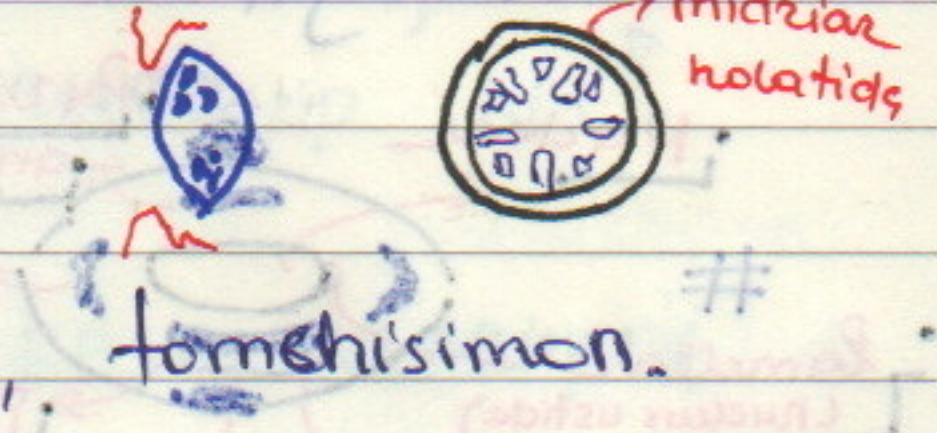
[Mittendorf nuqtasi - nuqta ko'inishida katarakta bo'lsa]

Lamellar katarakta

o nucleus ustidagi lamella shaklida boladi.

Koronar katarakta

o ekvatorga yaqin joyda, tomshisimon.

Chok katarakta

o gauthar yadrosi ichida tuzli tomshir-
lardan kelayotgan tolalarni bir-
biri bilan birlashgan joyida

Embryon nucleus xiralashuvi

Membran katarakta

o gauthar tolalari oqsillari suyilib ket-
ganidan keyingi holati
- post travmatik - tug'ma

Cataracta Punctata Cerulea - Blue dot.

(Kök nuqta kataraktasi)

Töliq katarakta

oq qorachiq (leukocoria)

- Qizil Refleks yoq.

TUG'IMA KATARAKTALAR OPERATSIYALARI

QIZIL REFLEKSDA MUAMMO BOR / HÖRUGIGA

USA BELGILANADI # OFTALMOLOG BELGILAYDI.

2 TOMONLAMA ^{70%ga} KATARAKTA - 10 hafta ichida } oper.
 1 TOMONLAMA KATARAKTA - 6 hafta ichida

Nega? - Ambliopiya xavfini oshiradi.

ORTTIRILGAN KATARAKTA

• Bizlamchi • Ikkilamchi

SENIL KATARAKTA

• Yosh o'tishi bilan rivojlanuvchi

⇒ Patofiziologiyasi:

• Yosh o'tishi → aktiv transport ↓ → H₂O ↑

• Gavhar Kizalashuvi.

Gavhar tolalar denaturatsiyasi

• Oksidativ reaksiyalar ↓

Aminokislota ↓

Protein sintezi ↓

Senil katarakto rivojlanish bosqichlari:

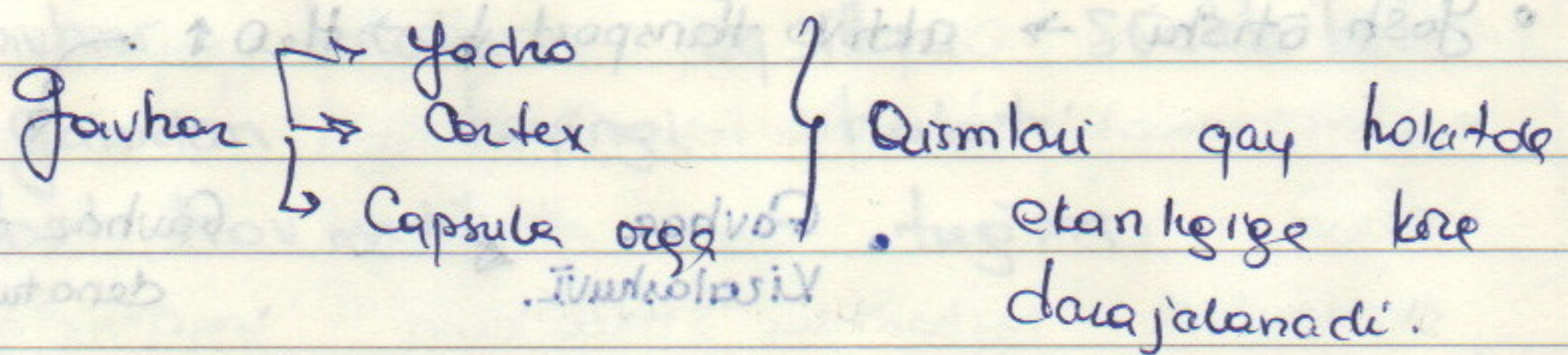
1. Boshlang'ich k-ta (lamellar xiralashuv) - immature cataract.
2. yetilmagan k-ta (nuklear xiralashuv) - immature cataract
3. yetilgan k-ta (Corteks xiralashuv) - mature cataract
4. yetib-etic ketgan k-ta (titiq suv) - hypermature cataract
5. morgagnian cataract.

Senil katarakto Turlari:

- Eng ko'p - Nuclear katarakto
- Cortical katarakto
- Posterior Sub Capsular katarakto

Kataraktaga diagnostika qo'yishda LOCS III klassifikatsiyasidan foydalaniladi

LOCS III - Lens Opacities Classification SYSTEM 3.

Katarakta: Punktata, Serulea, She dot

Tashqi katarakto: De qorachiq (leukoma)

• IKKILAMCHI • KATARAKTA •

• UVEITDAN SONG - rangdor pardaq yallig'lanishi
shiddatli keying

• IRSIM TÖP PARDQ KASALLIKLARI

• ATOPIK DERMATIT (shields cataract)

• YOPIQ TRAVMA (LYUKSATSIYAGA UCURABHI)

↳ TRAVMADAN KEYIN GAVHAR QUD'KISHI
(SINN BOYLAN UULUSHI HISOBIGA)

• KÖZ ICHI YOTIUTJISMIRMOQ, SIJFIRX - 2012

• RADIATSİYADAN SONG

• STEROIDDAN SONG (Glaukoma ham zivoj. m-n)

• KUNGABOQAR KATARAKTA (WILSON DISEASE)

• DIABETIK KATARAKTA (CORTICAL K-TA)

DAVOLASH — FAQAT OPERATSIYA BILAN.

- Tömavi bo'lar
  - Vitaminlar, cheurika
- ... Samarasi isbatlanmagan.

Katarakta OPERATSIYASI - XIRALASHGAN GAVHARNI OUB TASHLAB, ÖRNIGA

SUN'IY GAVHAR QOYISHI

Chavdar → ras → chavdar

Katarakta operatsiya turlari:

- ECCE - Extra Capsular Cataract Extraction
- SICS - Small Incision Cataract Surgery
- Phacoemulsification.

ECCE - eski metod (80-yillar)

Kamchiliklari: - katta kesma (infeksiya u-n muhit?)

- choklar tortis hi hisobiga

ikkilamchi astigmatizm ↙

SICS - xarfsiz, osonroq tuzi

- shox parda kesib ochildi

tunnel hosil qilinadi,

fikrish shart emas.

PHACOEMULSIFICATION

- incision (shox pardada tirqish chg)

≈ 3mm

- capsulorhexis (old capsule ochildi)

- phacoemulsification (ultrasonik yordamda)

gavhar parchalari
sorb olib tashl.

• Inplantatsiya - yangi sun'iy
gavhar.

Wagt otishi bilan ko'z garhari orga qismida
xiralashuv b-shi mumkin. Germinaliv zonadan
epiteluy larni orga kapsula boylab

migratsiyasi hisobiga. (ikkilamchi katarakta)
orga kapsula xiralashuvi.

chovakshda → lazer → Capsulotomiya